

Dönem : 2
Toplantı : 3

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 720

**Türkiye Halk Bankası ve Halk Sandıkları Kanununun bâzı madde-
lerinin değiştirilmesine dair olan 16 . 7 . 1965 tarih ve 699 sayılı Ka-
nunun 1 nci ve 2 nci maddelerinin değiştirilmesine dair kanun
tasarısı ve Ticaret ve Plân komisyonları raporları (1/510)**

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 679/2550

9 . 4 . 1968

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ticaret Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 1 . 4 . 1968 tarihinde kararlaştırılan «Türkiye Halk Bankası ve Halk Sandıkları Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair olan 16 . 7 . 1965 tarih ve 699 sayılı Kanunun birinci ve ikinci maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bir madde eklenmesine dair kanun tasarısı» gerekçeyle birlikte ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Süleyman Demirel
Başbakan

GEREKÇE

Yurdumuzda esnaf ve sanatkâra kredi veren Türkiye Halk Bankasının umumi faaliyetleri son yıllarda büyük bir inkişaf göstermektedir.

Banka plân hedeflerine ve Hükümet programlarına göre gelişen ekonomide orta sınıfı temsil eden bu zümrenin teşkilâtlanması ve kalkınması hususunda mevcut malî imkânları ölçüsünde başarılı hizmetlerde bulunmaktadır.

Küçük sanayie de kredi veren banka küçük sanayicinin meslekî ve teknik bilgisini geliştirme ve mamullerini pazarlama konularında da faydalı çalışmalar yapmaktadır.

Bankanın rehberliği ile kurulan Esnaf Kefalet Kooperatifleri ve bankanın yeni şubeleri yurda yayılmakta ve bu teşkilâtlanma hareketi banka hizmet ve faaliyetlerinin genişlemesine âmil olmaktadır.

Teşkilâtlanmaya paralel olarak bankaca uygulanan kredi programları yıldan yıla daha geniş finansmanları gerçekleştirmekle beraber, bankanın mütevazî öz kaynaklarını besliyen yabancı kaynaklarına rağmen, mevcut malî imkânları umumi ihtiyaçlara cevap verecek seviyeyi bulamamıştır.

Esasen kalkınma plânı uygulama programlarında Halk Bankası kaynaklarının takviyesi lüzumu üzerinde önemle durulmaktadır.

699 sayılı Kanunla Türkiye Halk Bankası sermayesinin artırılması cihetine gidilmişse de, yetersizliği dolayısıyla İktisadi Devlet Teşekkülleri ile müesseseleri ve iştirakleri hakkında 440 sayılı Kanunun geçici 1 ve 4 ncü maddeleri gereğince hazırlanmış bulunan bankanın özel kanun tasarısında bu sermaye 600 000 000 lira olarak öngörülmüştür.

Ancak şimdiye kadar gerçekleştirilmeyen bu tasarrımın daha uzun bir zaman inceleme konusu olacağı ve tasarıdaki miktarın dahi maksadı temine kâfi gelmiyeceği anlaşıldığından, banka özkaynaklarının süratle takviyesini icabettiren âcil sebep ve zaruretler muvacehesinde, bankanın itibari sermayesini 1 milyar liraya yükseltmeyi öngören münferit bir kanun teklifi yapılması gerekli görülmüş ve ilişikte sunulan tasarı hazırlanmıştır.

Ticaret Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Ticaret Komisyonu
Esas No. : 1/510
Karar No. : 29

28 . 6 . 1968

Yüksek Başkanlığa

Türkiye Halk Bankası ve Halk Sandıkları Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair olan 16 . 7 . 1965 tarih ve 699 sayılı Kanunun 1 nci ve 2 nci maddelerinin değiştirilmesine dair kanun tasarrımını ilgili Bakanlık ve banka temsilcilerinin iştirakiyle komisyonumuzda tetkik ve müzakere edildi.

Tasarrımın gerekçesinde arz ve izah edilen hususlar komisyonumuzca prensibolarak kabul edildikten sonra maddelerin tetkikine geçilmiştir.

Türkiye Halk Bankası daha çok küçük esnaf ve sanatkârlara kredi vermektedir. Yurdumuzun gelişen ekonomik durumu, bankanın rehberliğiyle kurulan Esnaf Kefalet Kooperatifleri ve yeni açılan şubeler bankanın faaliyetlerini artırmıştır. Bu gelişmeye muvazi olarak da bankanın itibari sermayesi 1 milyar liraya yükseltilmesi öngörülmüştür.

Türk Ticaret Kanununun ilgili hükümleri gereğince Anonim Şirketler sermaye tezyidinde, şirket ortaklarının artan sermayenin paylarına tekabül eden kısmının tamamını taahhüt ile dörtte birini de defaten ödemeleri gerekmektedir. Bu sebepten Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketinin sermaye tezyidinde büyük güçlüklerle karşılaşılacaktır. Söz konusu kanuni vecibelerden kurtarılmak maksadıyla 1 nci maddenin 1 nci fıkrasının değiştirilmesi lüzumlu görülmüştür.

699 sayılı Kanunda bulunmasına rağmen tasarıya alınmamış olan bu hükmün, (A) grubu hisselerine ait reylerin temsilinde açıklık getirmek üzere 2 nci maddeye bir fıkra ilâvesi faydalı ve zaruri görülmüştür.

Yukarıda arz edilen sebeplere binaen yapılan değişikliklerle tasarı komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Plân Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Sözeü	Kâtip	
Balıkesir	Ankara	Bursa	Denizli
<i>I. Aytaç</i>	<i>M. K. Coşkun</i>	<i>K. Önadm</i>	<i>S. Baydıl</i>
Erzurum	Maraş	Samsun	Sinop
N. Diler	<i>V. Kadroğlu</i>	<i>B. Uzunoğlu</i>	<i>C. Karahan</i>

İmzada bulunamadı.

Bütçe ve Plân Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Bütçe ve Plân Komisyonu
Esas No. : 1/510
Karar No. : 149

2 . 7 . 1968

Millet Meclisi Başkanlığına

Tetkik edilmek üzere komisyonunuza havale edilen (Türkiye Halk Bankası ve Halk Sandıkları Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi ne dair olan 16 . 7 . 1965 tarih ve 699 sayılı Kanununun 1 nci ve 2 nci maddelerinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı) ve tasarı hakkında önceden havale edildiği Ticaret Komisyonunca düzenlenen rapor banka ilgilileri ve Hükümet temsilcilerinin de katıldıkları toplantıda görüşüldü.

Plân hedeflerine ve Hükümet programına göre gelişen ekonomimizde, orta sınıfı temsil eden esnaf ve sanatkârların teşkilatlanarak kalkınması yolunda Türkiye Halk Bankası malî gücü oramında başarılı hizmetlerde bulunmaktadır.

Küçük sanayie kredi veren banka aynı zamanda sanayicinin meslekî ve teknik bilgisini de geliştirmekte, pazarlama konularında da faydalı çalışmalar yapmaktadır.

Bankanın öncülüğü ile kurulan esnaf kefalet kooperatifleri ve bankanın yeni şubeleri yurda yayılmakta, dolayısıyla bankanın faaliyet alanı genişlemektedir.

Ancak, gelişen bu faaliyetlere karşılık bankanın malî gücü yetersiz kalmaktadır.

Esasen Kalkınma Plânı uygulama programlarında Halk Bankası kaynaklarının takviyesi lüzumu üzerinde önemle durulmaktadır.

Yukarda kısaca izahına çalıştığımız nedenlerle bankanın itibari sermayesini 1 milyar liraya yükseltmeyi öngören tasarımı komisyonumuz tüm olarak kabule şayan mütalâa etmiş,

Ancak, Türk Ticaret Kanununun ilgili hükümleri gereğince, anonim şirketlerin sermaye tezyidinde, şirket ortaklarının, artan sermayenin paylarına isabet eden kısmının tamamını taahhüt ile dörtte birini de defaten ödemeleri icabettiğinden, bankayı bu güçlüklerden kurtarmak amacıyla Ticaret Komisyonunca tasarının 1 nci maddesinin 1 nci fıkrasında yapılan değişikliği, yine söz konusu komisyonca, (A) grubu hisselerine ait reylerin temsilini açıklığa kavuşturmak için 2 nci maddeye bir fıkra ilâvesi suretiyle yapılan değişiklikleri de yerinde ve maksada uygun gördüğünden tasarı söz konusu komisyonca yapılan değiştirilmiş şekliyle kabul edilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmek ve Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkanvekili	Sözcü		
Rize	Sakarya	Ankara	Ankara
<i>E. Y. Akçal</i>	<i>N. Bayar</i>	<i>İ. S. Hatipoğlu</i>	<i>M. K. Yılmaz</i>
Niğde	Balıkesir	Elâzığ	Eskişehir
<i>H. Özalp</i>	<i>F. İslimyeli</i>	<i>K. Nedimoğlu</i>	<i>İ. Anrı</i>
	İmzada bulunamadı		
Giresun	İstanbul	İzmir	Kütahya
<i>İ. E. Kılıçoğlu</i>	<i>M. Güven</i>	<i>İ. Gürsan</i>	<i>M. Erez</i>
		İmzada bulunamadı	
Muğla	Rize	Samsun	Sivas
<i>T. Şahin</i>	<i>C. Yalçın</i>	<i>S. Kılıç</i>	<i>O. Kabıbay</i>
İmzada bulunamadı			İmzada bulunamadı
	Trabzon		
	<i>A. R. Uzun</i>		
M. Meclisi	(S. Sayısı : 720)		

Hükümetin teklifi

Türkiye Halk Bankası ve Halk Sandıkları Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair olan 16 . 7 . 1965 tarih ve 699 sayılı Kanunun 1 nci ve 2 nci maddelerinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Türkiye Halk Bankası ve Halk Sandıkları hakkındaki 2284 sayılı Kanunun 699 sayılı Kanunla değiştirilen 1 nci ve 2 nci maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

«Madde 1. — Merkezi Ankara'da olmak üzere Türkiye Halk Bankası namı ile bir Anonim Şirket teşkiline Ticaret Bakanlığı yetkilidir.

Bankanın sermayesi 1 milyar liradır. Bu sermayenin 24 208 500 lirası 6762 sayılı Ticaret Kanununun yürürlüğe girmesinden önce çıkarılan ve muteber olan 100 lira değerinde nama yazılı 242 085 adet, 3 042 500 lirası beheri 500 lira değerinde nama yazılı 6 085 adet, 972 749 000 lirası beheri 1 000 liralık nama yazılı 972 749 adet hisse senedinden teşekkül eder»

«Madde 2. — Hisse senetleri (A), (B) ve (C) gruplarına ayrılmış olup,

(A) Grubu Hazineye

(B) Grubu İktisadi Devlet Teşekküllerine

(C) Grubu diğer tüzel kişilerle gerçek kişilere tahsis edilmiştir.

(A) Grubu sermayenin % 65 ini

(B) Grubu sermayenin % 5 ini

**Millet Meclisi
Ticaret Komisyonunun
değiştirisi**

Türkiye Halk Bankası ve Halk Sandıkları Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair olan 16 . 7 . 1965 tarih ve 699 sayılı Kanunun 1 nci ve 2 nci maddelerinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Türkiye Halk Bankası ve Halk Sandıkları hakkındaki 2284 sayılı Kanunun 699 sayılı Kanunla değiştirilen 1 nci ve 2 nci maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

«Madde 1. — Merkezi Ankara'da olmak üzere Türkiye Halk Bankası namı ile bir Anonim Şirket kurulmuştur.

Bankanın sermayesi 1 milyar liradır. Bu sermayenin 24 208 500 lirası 6762 sayılı Ticaret Kanununun yürürlüğe girmesinden önce çıkarılan ve muteber olan 100 lira değerinde nama yazılı 242 085 adet, 3 042 500 lirası beheri 500 lira değerinde nama yazılı 6 085 adet, 972 749 000 lirası beheri 1 000 liralık nama yazılı 972 749 adet hisse senedinden teşekkül eder»

«Madde 2. — Hisse senetleri (A), (B) ve (C) gruplarına ayrılmış olup,

(A) Grubu Hazineye

(B) Grubu İktisadi Devlet Teşekküllerine

(C) Grubu diğer tüzel kişilerle gerçek kişilere tahsis edilmiştir.

(A) Grubu sermayenin % 65 ini

(B) Grubu sermayenin % 5 ini

Millet Meclisi

Bütçe ve Plân Komisyonunun
değiştirisi

Türkiye Halk Bankası ve Halk Sandıkları Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair olan 16 . 7 . 1965 tarih ve 699 sayılı Kanunun 1 nci ve 2 nci maddelerinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Ticaret Komisyonunun 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Ticaret Komisyonunun 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hükümetin teklifi

(C) Grupu sermayenin % 30 unu

teşkil eder.

(A) ve (B) grupu hisse senetleri nama yazılı olup, bunlardan (A) grupuna dâhil olanlar devredilemez. (B) grupu hisse senetleri gerektiğinde Bakanlar Kurulu kararıyla Hazineye veya diğer İktisadi Devlet Teşekküllerine devrolunabilir. Devir esasları bu kararda belirtilir.

(C) grupu hisse senetlerinden yalnız bir kısmı satıldığı takdirde, bakiyesi gene diğer gerçek ve tüzel kişilerden isteklisi çıktığında satılmak üzere Hazinece ve Teşekküllerce alınabilir.»

MADDE 3. — Bu kanun, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

1 . 4 . 1968

Başbakan
S. Demirel

Devlet Bakanı
S. Öztürk

Devlet Bakanı
H. Atabeyli
Devlet Bakanı V.
S. Öztürk

Devlet Bakanı
S. T. Müftüoğlu
Adalet Bakanı
H. Dinçer

Millî Savunma Bakanı
A. Topaloğlu

Millet Meclisi
Ticaret Komisyonunun
değiştirisi

(C) Grupu sermayenin % 30 unu

teşkil eder.

(A) ve (B) grupu hisse senetleri nama yazılı olup, bunlardan (A) grupuna dâhil olanlar devredilemez. (B) grupu hisse senetleri gerektiğinde Bakanlar Kurulu kararıyla Hazineye veya diğer İktisadi Devlet Teşekküllerine devrolunabilir. Devir esasları bu kararda belirtilir.

(C) grupu hisse senetlerinden yalnız bir kısmı satıldığı takdirde, bakiyesi gene diğer gerçek ve tüzel kişilerden isteklisi çıktığında satılmak üzere Hazinece ve Teşekküllerce alınabilir.»

(A) grupu sermayesine ait reyler Ticaret Bakanlığınca kullanılır.»

MADDE 3. — Tasarımın 3 ncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Tasarımın 4 ncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisi
Bütçe ve Plân Komisyonunun
değiştirisi

MADDE 3. — Tasarımın 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Tasarımın 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hükümetin teklifi

İçişleri Bakanı

F. Sükan

Dışişleri Bakanı

I. S. Çağlayangil

Maliye Bakanı

C. Bulgehan

Millî Eğitim Bakanı

I. Ertem

Bayındırlık Bakanı

O. Alp

Ticaret Bakanı

A. Türkel

Sağlık ve Sosyal Yar. Bakanı

V. Â. Özkan

Gümrük ve Tekel Bakanı

I. Tekin

Tarım Bakanı

B. Dağdaş

Ulaştırma Bakanı

S. Bilgiç

Çalışma Bakanı

A. N. Erdem

Sanayi Bakanı

M. Turgut

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı

R. Sezgin

Turizm ve Tanıtma Bakanı

N. Kürşad

İmar ve İskân Bakanı

H. Menteseoğlu

Köy İşleri Bakanı

T. Toker

